

Antaviešės šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

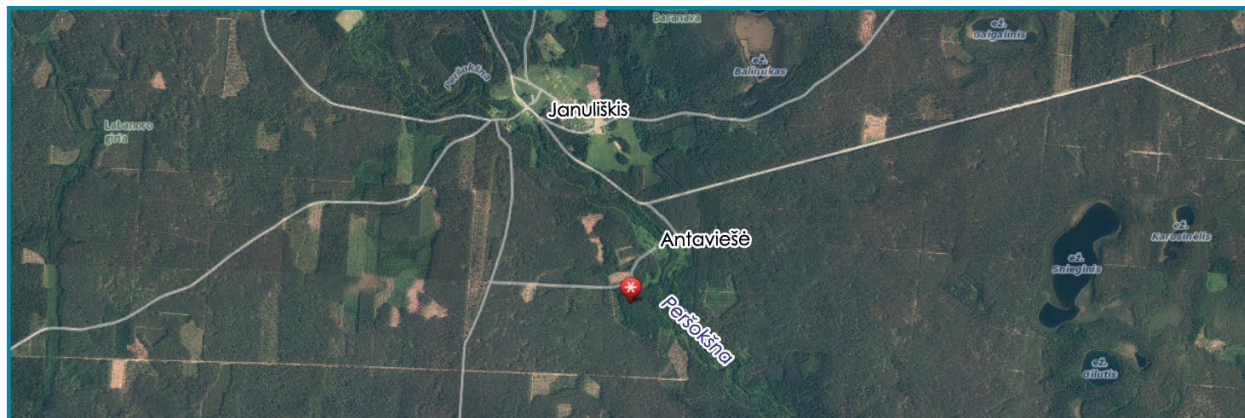
Bebrų šaltinis

Koordinatės

LKS: 617829; 6114874

Adresas

Labanoro regioninis parkas, Peršokšnos kraštovaizdžio ir valstybinis Žeimenos ichtiologinis draustinis Švenčionių r. sav., Švenčionėlių sen., miške, apie 0,5 km į pietvakarius nuo Antaviešės viensėdžio, įsikūrusio prie Peršokšnos. Šaltinio ieškoti galima iš Januliškio, ties girininkija į pietus nuo vieškelio atšakojančiu Vilkaslasčio keliuku. Už 200 m iš jo sukti kairiau, labiau į pietryčius per mišką neriančiu keliūkščiu. Jis nuveda kiek aukštesniu dešiniuju Peršokšnos paslėniu, nuo upės tenutoldamas apie 200–400 m. Pavažiavus 1,5 km, iškart už jį kirtusių prosdynų kampo (už 100 m) ir nuo jo, „užkopusio“ ant lėkštos pakilumėlės, leistis kairėn (į rytus) jaunuolynu, link žemiau augančio eglynėlio. Pavaikščiojus jo pakraščiais apie 80–100 m nuo atvedusio keliuko, padurpėjusiam su eglėmis pašlaitės pažemėjime, randama tarp šaknų vandeniui pasruvusiomis duobėmis ir išplovomis atsivėrusių šaltinių ištakų

Aplinka

Lakajos lygumos smėlynai be aiškios ribos didžiagire nusitiesia į V–ŠV ir susijungia su ežeringu Labanoro fluvio-glacialiniu duburiu. Link Lakajos ir Žeimenos, pietryčių kryptimi per smėlėtus šilus trumpiausiu keliu skuba Peršokšnos (26 km) tėkmės. Nuo aukštupio pusės iki Antaviešės viensėdžio ir kiek toliau – pasroviui, aukštesni Peršokšnos paslėniai, ypač dešinysis, sukloti senojo aliuvio (aIIIbl) smėliu. O palei vagą ir nedidelėse kilpose jau klostosi ir dabartinis aliuvis (aIV), plonu sluoksniu išplautas ir suneštas tarp fluvio-glacialinės kilmės (fIIIbl) smėlio. Lengvi gruntai akumuliuoja kritulius visu savo paviršiumi, toliau vanduo požemiu, o ne upeliais patenka į upę, o pakeliui link jos palankiose ištakos vietose (paslėnio drėgstančiose lomose, duburiuose) gali sukelti ir šaltiniavimą, atverdama krintančias versmes.

Taip ir Antaviešės, dar vadinamo Bebrų, šaltinio ištaka nelauktai pasirodo kiek nuožulnioje link Peršokšnos ir eglynėliu su beržais apaugusioje gūdokoje lomoje. Beveik lygioje vietoje iš po eglių šaknų ir išvartų

nežinia iš kur atsiveria kelios silpnos srovės, nutekantios per durpėse atsivėrusias duobes. Nuo šaltinio iki artimiausio upelės vingio yra tik apie 200 metrų. Atsivėrusiose duobėse ir palei išplovą vanduo vangiai liejasi iš šviesiai geltono smėlio (aIIIbl) sluoksnio.

Dabartinė būklė, kaptazas

Šaltinis nekaptuotas, sunkiai randamas, nėra nuorodų. Atsiveria atokioje miško kertėje, toliau nuo kelio ir takų. Nelankomas ir nenaudojamas net vietinių, nebent užklysta atsitiktinis grybautojas. Keli šaltiniuoti židiniai (duobės) nenuspėjamai susijungia tarpusavyje „urvais“ po durpių sluoksniu, išvarpę eglynu apaugusį lėkštą pažemėjimą. Duobės (1–1,5 m skersmens) įgriuvusios iki vandeniui užlieto geltono smėlio, jų sienelėse miško durpžemis su medžių šaknimis. Duobėse yra kelios ištakos vietos per smėlingą gruntą, kai kur vanduo žliugsi tik dumblingose šlapvietėse. Nutekanti išplova su smėliu, padengto dumbliu, dugnu sekli, apie 0,8–1,5 m pločio, stačiais durpėtais (apie 15–30 cm aukščio) kranteliais. Išplova tarp medžių ir išvartų nusiraito

Peršokšnos pusėn (į R), savo pradinėje 20 m ilgio atkarpoje nudrenuodama vandenį iš kelių (didesnės 3–5) versmelių. Įdomus gamtiniu pažintiniu ir hidrogeologiniu požiūriu, tačiau dažniau lankyti nėra patrauklus.

Vandens fizikinės savybės

Vanduo skaidrus, be kvapo, nėra geležies nuosėdų. Duobėse pasitvenkęs ir su dumblu, kiek užsistovėjęs. Išmatavus mobiliu matuokliu (2014-04-30) vanduo buvo 6,5 °C temperatūros, silpnai šarminis (pH = 7,85). Savitasis elektros laidis (SEL = 251 μS/cm), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = +134 mV), labai mažai deguonies (O₂ = 0,63 mg/l).

Vandens cheminės savybės

Vanduo gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų (256 mg/l), santykinai kietas (bendrasis kietumas 3,27 mg-ekv/l). Jame nustatytas nedidelis kiekis nitrato (0,52 mg/l). Nitritų, amonio ir geležies neaptikta.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

$$M0,26 \frac{HCO_3 93}{Ca61Mg38} T6,5Q1$$

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	256		
Sausoji liekana 180 °C	160		
Bendrasis kietumas		3,27	
Karbonatinis kietumas		3,10	
Nekarbonatinis kietumas		0,17	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	4,19	0,12	3,60
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	4,60	0,10	3,00
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	189,16	3,10	93,09
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,02	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	< 0,52	0,01	0,30
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	1,46	0,06	1,80
Kalis, K ⁺	0,06	0,00	0,00
Kalcis, Ca ²⁺	40,52	2,02	60,66
Magnis, Mg ²⁺	15,16	1,25	37,54
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	8,05		
Permanganato skaičius, mg O/l			
Bendroji geležis, mg/l	0,025		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	281		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Nėra.

Tipas

Krentantis, paslėnio lomoje (galbūt regeneruoto termokarstinio duburio vietoje?)

Režimas

Nuolatinio veikimo, menkesnio sausmečiu

Vandeningumas

Mažo vandeningumo (nereikšmingas), vizualiai debitas – iki 1 l/s arba 3–4 m³/h.

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas,
Z. Zanevskij, 2014